

UZASADNIENIE

do zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 1 kwietnia 2014 r.

w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Kamionki PLH020005

Zgodnie z art. 28 ust. 5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013 r., poz. 627 z późn. zm.) regionalny dyrektor ochrony środowiska ustanawia, w drodze aktu prawa miejscowego, w formie zarządzenia, plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000. Plan zadań ochronnych sporządzany jest na 10 lat; pierwszy projekt sporządza się w terminie 6 lat od dnia zatwierdzenia obszaru przez Komisję Europejską jako obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty (art. 28 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody).

Obszar Natura 2000 Kamionki PLH020005 zatwierdzono decyzją Komisji Europejskiej jako obszar mający znaczenie dla Wspólnoty 13 listopada 2007 r., którą opublikowano w Dzienniku Urzędowym Komisji Europejskiej 15 stycznia 2008 r. (wejście w życie dnia 5 lutego 2008 r.), a wyznaczono w celu zachowania we właściwym stanie przedmiotów ochrony wymienionych w Załączniku I Dyrektywy siedliskowej tj.:

- 6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*),
- 8220 Ściany skalne i urwiska krzemianowe ze zbiorowiskami z *Androsacion vandellii*,
oraz gatunku rośliny wymienionej w Załączniku II Dyrektywy siedliskowej :
- 4066 zanokcica serpentykowa *Asplenium adulterinum*.

Projekt planu zadań ochronnych dla obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty Kamionki PLH020005 (zwanego dalej Obszarem) został sporządzony z uwzględnieniem wymagań określonych w art. 28 ust. 10 ustawy o ochronie przyrody oraz zgodnie z zapisami rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (Dz. U. Nr 34, poz. 186 ze zm.).

Założeniem do opracowania projektu planu zadań ochronnych dla Obszaru jest utrzymanie lub odtworzenie właściwego stanu przedmiotów ochrony, który to obowiązek wynika z art. 6 (1) Dyrektywy siedliskowej.

Prace nad projektem planu zadań ochronnych dla Obszaru rozpoczęły się wiosną 2012 roku w ramach realizacji projektu POIS.05.03.00-00-186/09 „Opracowanie planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 na obszarze Polski”, współfinansowanego ze środków Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko w ramach działania 5.3 priorytetu V.

Przedmiotowy projekt planu zadań ochronnych zawiera wszystkie niezbędne elementy wynikające z zapisów ww. ustawy o ochronie przyrody i ww. rozporządzenia w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000.

W trakcie prac terenowych zweryfikowano listę przedmiotów ochrony w obszarze. W efekcie przeprowadzonych badań terenowych dodano do listy przedmiotów ochrony w obszarze siedliska:

- 6210 Murawy kserotermiczne (*Festuco-Brometea* i ciepłolubne murawy z *Asplenion septentrionalis-Festucion pallentis*),
- *6230 Górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (*Nardion* - płaty bogate florystycznie),
- *91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*) i olsy źródliskowe,
- 9110 Kwaśne buczyny (*Luzulo-Fagetum*),
oraz gatunek motyla wymieniony w Załączniku II Dyrektywy siedliskowej:
- 6179 Modraszek nausitous *Maculinea (Phengaris) nausithous*.

Siedlisko 6210 Murawy kserotermiczne (*Festuco-Brometea* i ciepłolubne murawy z *Asplenion septentrionalis-Festucion pallentis*) w Sudetach występuje stosunkowo rzadko, niemal wyłącznie w obszarach rozmieszczenia skał wapiennych, neutrofilnych oraz ultrametamorficznych, w granicach Obszaru rozwija się w specyficznej formie reprezentując nie występujący w pozostałej części kraju rząd *Brometalia erectii*,

z udziałem gatunków o charakterze subatlantycko-śródziemnomorskim. Na stanowisku zbiorowisko to rozwija się w postaci niewielkiego płata w szczytowej partii skarpy nad Kamionką.

Siedlisko *6230 Górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (*Nardion* - płaty bogate florystycznie) spotykane bardzo rzadko w Sudetach w obszarze zajmuje niewielką powierzchnię (około 2 ha na 4 stanowiskach – 2,42%), jednak przy obserwowanym w ostatnich latach zaniku siedliska na wielu stanowiskach, ochronie powinny podlegać jak największe ich powierzchnie w istniejących już obszarach Natura 2000. W Sudetach siedlisko to było niegdyś rozpowszechnione, obecnie występuje w postaci płatów ubożących, często pozbawionych rzadkich i cennych gatunków flory. Jest to efektem zmian w sposobie gospodarowania, wynikającym ze zmniejszenia wypasu na ubogich i kwaśnych siedliskach, co skutkuje szybkim zarastaniem przez drzewa i krzewy. Obecnie w piętrze pogórza i w niższych położeniach górskich najczęściej występuje w postaci zubożałych muraw z udziałem gatunków muraw psammofilnych oraz wrzosowisk. W obszarze zachowane są w stopniu doskonałym (FV) 3 płaty oraz w niezadowalającym (U1) – 1 płat.

Siedlisko *91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*) i olsy źródliskowe stosunkowo często występuje w Sudetach, z reguły w postaci wąskich płatów towarzyszących ciekom różnej szerokości – od bardzo wąskich aż po rzeki górskie. Siedlisko w Obszarze zajmuje niewielką powierzchnię (niecałe 2 ha – 2,46% obszaru), jednak posiada specyficzne cechy struktury i funkcji, w tym typowy skład gatunkowy, co uzasadnia włączenie go do listy przedmiotów ochrony, tym bardziej że zajmuje dolinę cieku bezpośrednio otoczoną przez siedliska łąkowe (6510) oraz wilgotne łąki z obfitym udziałem krwiściągu lekarskiego *Sanguisorba officinalis* – żywicielskiego gatunku rośliny dla modraszka nausitousa *Maculinea (Phengaris) nausithous*.

Siedlisko 9110 Kwaśne buczyny (*Luzulo-Fagetum*) rozwijające się na stromych stokach, o przewadze procesów wymywania nad akumulacją, tworzą płaty otoczone przez zbiorowiska łąkowe na wzgórzu na zachód od Kamionek. Siedlisko zajmuje niewielką powierzchnię w obszarze (2,37%), jednak posiada specyficzne cechy struktury i funkcji, w tym typowy skład gatunkowy.

W obszarze zlokalizowano 4 stanowiska gatunku 6179 modraszek nausitous *Maculinea (Phengaris) nausithous*. Stan zachowania gatunku w niniejszym obszarze jest właściwy (FV), licznie występuje roślina żywicielska krwiściąg lekarski *Sanguisorba officinalis*, a populacja znajduje się w granicach naturalnego zasięgu modraszka nausitousa *Maculinea (Phengaris) nausithous*.

Ponadto w trakcie prac terenowych zidentyfikowano w obszarze 3 gatunki nietoperzy wymienione w załączniku II *Dyrektywy siedliskowej*: 1308 mopek *Barbastella barbastellus*, 1323 nocek Bechsteina *Myotis bechsteinii*, 1324 nocek duży *Myotis myotis*, które obserwowano w okresie letnim (nielicznie). Jednocześnie nie stwierdzono stanowisk zimowych oraz rozrodu w granicach obszaru w związku z czym ww. gatunkom nadano ocenę D.

Jednocześnie zaproponowano aktualizację Standardowego Formularza Danych poprzez wykreślenie siedliska 8220 Ściany skalne i urwiska krzemianowe ze zbiorowiskami z *Androsacion vandellii* z przedmiotów ochrony. Usunięcie ww. siedliska z przedmiotów ochrony wynika z faktu, że w trakcie prac nad planem nie odnaleziono siedliska w obszarze, natomiast zidentyfikowano siedlisko tuż przy granicy obszaru, w granicach obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty Ostoja Nietoperzy Gór Sowich PLH020071.

Powyższe dane pozwoliły na opracowanie i przekazanie do Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska wniosku o wprowadzenie zmian do SDF Obszaru. SDF został zaktualizowany przez GDOŚ we wrześniu 2013 r. Zaktualizowany Standardowy Formularz Danych Obszaru zawiera listę przedmiotów ochrony, zmienione parametry siedlisk przyrodniczych (wielkość zajmowanej powierzchni, reprezentatywność, stan zachowania i ocenę ogólną) i gatunków (stan siedlisk, ocena znaczenia obszaru), dokonano zmiany oceny znaczenia obszaru dla siedliska przyrodniczego 6510 i gatunku 4066 (typ i wielkość ich populacji), jak również uzupełniono opis obszaru, wartość przyrodniczą, znaczenie oraz zagrożenia. Natomiast z uwagi na konieczność zatwierdzenia zmiany przez Komisję Europejską - nie wykreślono siedliska 8220 z listy przedmiotów ochrony Obszaru.

Ponadto granice Obszaru dociągnięto do istniejących granic działek ewidencyjnych - dowiązано granice do działek ewidencyjnych w kilku miejscach (korekta rzędu kilku metrów obręb Kamionki 343, 450, 344, 340, 336, 335, 322/2, 328, 323/2, 323/5, 323/7).

W Obszarze dominują tereny rolnicze, które są jednocześnie kluczowe w zakresie ochrony siedlisk przyrodniczych, jak i siedlisk gatunku 4066 zanokcica serpentynowa *Asplenium adulterinum* i 6179 modraszek nausitous *Maculinea (Phengaris) nausithous*. Większość płatów siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków znajduje się na działkach należących do właścicieli prywatnych.

Ze zidentyfikowanych zagrożeń najważniejszym zagrożeniem dla siedlisk łąkowych oraz bytujących na nich osobników modraszka nausitousa *Maculinea (Phengaris) nausithous* jest ewolucja biocenotyczna, nadmierny wypas, jak również problematyczne gatunki rodzime (w przypadku siedliska *6230 Górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (*Nardion* - płaty bogate florystycznie) jest to ekspansja borówki czarnej *Vaccinium myrtillus* świadcząca o zakwaszeniu siedliska).

Głównym zagrożeniem dla kluczowego przedmiotu ochrony w obszarze – zanokcicy serpentynowej *Asplenium adulterinum* (której populacja stanowi około 10% populacji krajowej) jest występowanie inwazyjnego gatunku – niecierpka drobnokwiatowego *Impatiens parviflora* (zagrożenie praktycznie niemożliwe do wyeliminowania z uwagi na biologię i powszechność występowania gatunku), nadmierne zacienienie przez podrost drzew liściastych i dojrzały drzewostan sosnowy, wypas powodujący eutrofizację obszaru przez odchody zwierząt hodowlanych oraz zgryzanie osobników.

W przypadku siedliska leśnego w fazie rozwoju *91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnion glutinoso-incanae*) i olsy źródłiskowe zagrożeniem potencjalnym jest wycinka lasu, natomiast w przypadku siedliska 9110 Kwaśne buczyny (*Luzulo-Fagetum*) najważniejszym zagrożeniem jest zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska, w tym ujednoczenie struktury wiekowej i zbyt mały udział martwego drewna.

Działania ochronne mają na celu zachowanie przedmiotów ochrony we właściwym stanie zachowania lub przywrócenie właściwego stanu zachowania poprzez ochronę czynną. Dotyczą one m.in. usunięcia nalotu drzew i krzewów oraz ekstensywnego użytkowania łąkarskiego, pastwiskowego lub łąkarsko-pastwiskowego na powierzchniach trwałych użytków zielonych w płatach siedlisk 6510, 6210, *6230 – w terminach i techniką określoną w zarządzeniu, a także kontynuowanie prowadzonej gospodarki leśnej na siedlisku 9110 - z uwzględnieniem zachowania typu siedliska oraz utrzymanie procesu rozwoju siedliska *91E0, będącego w fazie rozwoju.

Zaplanowany monitoring dotyczy kontroli płatów siedlisk przyrodniczych i oceny ich stanu zachowania w zakresie wykonywania działań ochronnych oraz oceny stanu populacji gatunków 4066 zanokcica serpentynowa *Asplenium adulterinum* i 6179 modraszek nausitous *Maculinea (Phengaris) nausithous*.

Plan zadań ochronnych zawiera wskazania do zmiany w istniejącym *studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego zespołu miast Dzierżoniów, Bielawa, Pieszyce* (Uchwała XXV/159/2001 z dnia 16 lutego 2001 r.), dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych, niezbędnych dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony gatunków zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000. Analiza wyżej wymienionego dokumentu planistycznego wykazała, że działki w obrębie Kamionki 296/1, 296/2, 297/1, 297/2, 298 należy wyłączyć z zabudowy i użytkować zgodnie z wymogami siedliska 6510.

Sporządzenie planu ochrony dla Obszaru nie jest konieczne. Plan zadań ochronnych jest wystarczającym narzędziem do zapewnienia ochrony przedmiotom ochrony w Obszarze.

Ustanowienie planu zadań ochronnych poprzedzone zostało przeprowadzeniem postępowania z udziałem społeczeństwa.

Pierwsze spotkanie informacyjne, na którym przedstawiono założenia projektu POIS.05.03.00-00-186/09 „Opracowanie planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 na obszarze Polski”, współfinansowanego ze środków Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko, listę obszarów, dla których sporządzane będą plany zadań ochronnych oraz zasady współpracy odbyło się w dniu 4 marca 2010 r. Na spotkanie zaproszone zostały właściwe samorządy gminne na terenie których znajdują się obszary Natura 2000, dla których są opracowywane plany zadań ochronnych.

W dniu 30 kwietnia 2011 r. w Biuletynie Informacji Publicznej i w siedzibie Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska we Wrocławiu (na tablicy ogłoszeń) oraz w Gazecie Wyborczej o zasięgu wojewódzkim ukazało się obwieszczenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 28 kwietnia 2011 r. o zamiarze przystąpienia do opracowania projektów planów zadań ochronnych dla 35 obszarów Natura 2000 w województwie dolnośląskim, w tym dla przedmiotowego Obszaru. Obwieszczenie zostało również przekazane w celu jego upublicznienia m. in. do Urzędu Miejskiego w Pieszycach. gdzie wisiało na tablicy ogłoszeń w dniach 16 maja – 7 czerwca 2011 r. Następnie w dniu 10 maja 2012 r. w Biuletynie Informacji Publicznej i w siedzibie Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska we Wrocławiu (na tablicy ogłoszeń) oraz w Gazecie Wyborczej o zasięgu wojewódzkim ukazało się obwieszczenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 7 maja 2012 r. informujące o przystąpieniu przez Regionalną Dyrekcję Ochrony Środowiska do sporządzenia projektów planów zadań ochronnych dla 23 obszarów Natura 2000,

w tym dla obszaru Kamionki. Obwieszczenie zostało również przekazane w celu jego upublicznienia m. in. do Urzędu Miejskiego w Pieszycach, gdzie wisiało na tablicy ogłoszeń w dniach 17 czerwca – 7 lipca 2012 r. oraz Starostwa Powiatowego w Dzierżoniowie, gdzie wisiało na tablicy ogłoszeń w dniach 11 maja – 31 maja 2012 r.

W procesie prac nad planem zadań ochronnych dla Obszaru zorganizowano cztery spotkania Zespołu Lokalnej Współpracy, w tym wizję terenową w obszarze, na które zaproszono osoby i podmioty prowadzące działalność gospodarczą w obrębie siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, przedstawiciele samorządów, organizacji pozarządowych, grupę ekspertów oraz inne zainteresowane strony. Podczas spotkań omówiono zasady pracy nad projektem planu zadań ochronnych, przedstawiono obecny stan wiedzy o Obszarze i jego przedmiotach ochrony. Poza tym omawiano kwestie korekty granic Obszaru, Standardowego Formularza Danych, zapisy dokumentów planistycznych oraz rzeczywiste i potencjalne zagrożenia, jakie zidentyfikowano w obszarze. Uzgodniono także cele ochrony, ustalono działania ochronne oraz określono zasady monitoringu działań ochronnych i przedmiotów ochrony.

Obwieszczeniem z dnia 26 listopada 2013 r. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska we Wrocławiu zawiadomił o możliwości udziału społeczeństwa w postępowaniu poprzez zapoznanie się z projektem planu zadań ochronnych i możliwości składania uwag i wniosków. Informacja została podana do publicznej wiadomości zgodnie z art. 39 ust. 1 pkt 1, 2, 3, 4 i 5 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r., poz. 1235 ze zm.) i w związku z art. 28 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Obwieszczenie zostało zamieszczone na stronie internetowej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska we Wrocławiu, a także ukazało się drukiem w prasie lokalnej w dniu 2 grudnia 2013 r. Obwieszczenie było również wywieszane na tablicach ogłoszeń: Urzędu Miejskiego w Pieszycach – w dniach 2 grudnia – 23 grudnia 2013 r. oraz w Starostwie Powiatowym w Dzierżoniowie w dniach 2 grudnia – 23 grudnia 2013 r.

Osoby zainteresowane projektem miały 21 dni na składanie uwag i wniosków.

Uwagi do projektu planu przekazane pismem znak: ZO-7365-15/13 z dnia 18 grudnia 2013 r. przez Regionalną Dyrekcję Lasów Państwowych dotyczyły nieprawidłowego wskazania podmiotu odpowiedzialnego za wykonanie działań w odniesieniu do lasów prywatnych stanowiących siedliska przyrodnicze oraz braku adresu leśnego w odniesieniu do gruntu będącego w zarządzie RDLP. Uwagi zostały uwzględnione, wskazano właściwe podmioty odpowiedzialne za działania w granicach siedlisk przyrodniczych 9110 kwaśne buczyny (*Luzulo-Fagetum*) i *91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnion glutinoso-incanae*) i olsy źródliskowe oraz uzupełniono obszar wdrażania o adres leśny.

Uwagi przekazane pismem znak DON-WP.082.1.143.2013.jb z dnia 20 grudnia 2013 r. przez Generalną Dyrekcję Ochrony Środowiska (GDOŚ) dotyczyły rozbieżności w dokumentacji planu zadań ochronnych oraz SDF, w tym liczebności populacji gatunków i nazewnictwa siedlisk. Wszystkie techniczne uwagi GDOŚ zostały uwzględnione. Zmieniono także zapisy dotyczące celów działań ochronnych dla siedlisk będących przedmiotami ochrony w obszarze, działań dotyczących monitoringu stanu ochrony 6179 modraszka *nausitosa* *Maculinea (Phengaris) nausithous* oraz uszczegółowiono działania ochronne dla siedlisk leśnych, wskazując na konieczność kontynuowania prowadzonej gospodarki leśnej z uwzględnieniem zachowania typu siedliska 9110 oraz utrzymania procesu rozwoju siedliska *91E0.

Jednocześnie na etapie konsultacji społecznych pracownik Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska we Wrocławiu zauważył błąd w zapisie dotyczący zagrożenia dla siedliska *91E0 – jako istniejące zagrożenie wpisane było usuwania martwych i umierających drzew, tymczasem siedlisko *91E0 znajduje się w fazie rozwoju (drzewostan około 30-letni) i położone jest na gruntach nieleśnych, niestanowiących własności Skarbu Państwa. W związku z powyższym dla tego siedliska zagrożeniem nie jest usuwanie martwych i umierających drzew natomiast potencjalnym zagrożeniem może być wycinka lasu. Mając na uwadze powyższe, wpisane zostało zagrożenie adekwatne dla tego siedliska, uściślając jednocześnie działania ochronne polegające na utrzymaniu procesu rozwoju siedliska.

Projekt zarządzenia został na podstawie art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. Nr 31, poz. 206 ze zm.), uzgodniony przez Wojewodę Dolnośląskiego w dniu 20 stycznia 2014 r.